

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Вченої ради

Науково-дослідного інституту вивчення
проблем злочинності імені академіка .В.

Сташиса НАПрН України від 27 лютого 2026 р.

№ 8

Директор

В.С. Батургарєєва

ПОЛОЖЕННЯ

про Репозитарій (електронний архів) Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса Національної академії правових наук України

1. Загальні положення

1.1. Це Положення окреслює засади, правовий статус та регламент функціонування Інституційного репозитарію (далі – Репозитарій) як ключового елемента відкритої наукової інфраструктури Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса НАПрН України (далі – Інститут).

1.2. Офіційне найменування:

1.2.1. Повне українською мовою: Репозитарій (електронний архів) Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса Національної академії правових наук України eSRISC.

1.2.2. Скорочене українською мовою: Репозитарій НДІВПЗ ім. акад. В.В. Сташиса НАПрН України (eSRISC).

1.2.3. Повне англійською мовою: Repository (electronic archive) of Academician Stashis Scientific Research Institute for the Study of Crime Problems of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine eSRISC.

1.2.4. Скорочене назва англійською мовою: eSRISC.

1.3. Тлумачення термінів та понять:

1.3.1. Інституційний репозитарій (електронний архів) eSRISC (далі – Репозитарій) – відкритий мережевий сервіс (електронний архів) на базі

платформи DSpace, призначений для постійного накопичення, централізованої систематизації, зберігання та вільного поширення результатів наукової, освітньої та навчально-методичної діяльності співробітників Інституту в глобальному інформаційному просторі.

1.3.2. Національний репозитарій академічних текстів (National Repository of Academic Texts) – загальнодержавна розподілена електронна база даних, в якій накопичуються, зберігаються і систематизуються академічні тексти і частиною якої є Репозитарій Інституту як локальний вузол.

1.3.3. Тематична колекція – структурно впорядкована та тематично однорідна сукупність електронних документів, що об'єднані за певним напрямом діяльності Інституту, мають спільне цільове призначення та розміщуються в Репозитарії як окрема логічна одиниця.

1.3.4. Академічний текст – авторський інтелектуальний продукт (монографія, стаття, звіт, дисертація тощо), представлений в електронній формі.

1.3.5. Твори – створені авторами результати творчої діяльності (монографії, статті, конспекти лекцій, аналітичні огляди, презентації, ілюстрації тощо), представлені в цифровій формі, яку може зчитувати комп'ютер.

1.3.6. Препринт (Submitted version) – авторська редакція рукопису до проходження процедури зовнішнього рецензування.

1.3.7. Прийнята версія (Author's Accepted Manuscript – AAM) – рукопис, який пройшов повне наукове рецензування, був виправлений автором та офіційно прийнятий до публікації, але ще не має фінального видавничого оформлення (верстки).

1.3.8. Видавнича версія (Version of Record) – фінальний варіант твору у форматі видання з відповідними реквізитами, пагінацією та дизайном.

1.3.9. Опублікована версія (Published version / Version of Record – VoR): фінальний макет статті у видавничому форматі (PDF).

1.3.10. Відкритий доступ (Open Access) – безбар'єрне надання користувачам можливості вільно читати, завантажувати, копіювати та цитувати повні тексти праць за умови дотримання етичних норм та авторських прав.

1.3.11. Депонування (Самоархівування) – процес розміщення (завантаження) твору в цифрову систему Репозитарію з подальшим описом метаданих.

1.3.12. Автор – фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір і якій належать майнові та особисті немайнові права інтелектуальної власності на нього.

1.3.13. Особисті немайнові права автора включають право авторства, право на ім'я, право на недоторканність твору та право на його обнародування.

1.3.14. Виключне право – майнове право, що дозволяє правовласнику на власний розсуд дозволяти або забороняти іншим особам використання результату інтелектуальної діяльності.

1.3.15. Інтелектуальні права на твір включають сукупність виключного майнового права та особистих немайнових прав.

1.3.16. Договір приєднання – договір, умови якого встановлені Інститутом, і який укладається шляхом приєднання автора до нього в цілому (відповідно до ст. 634 Цивільного кодексу України).

1.3.17. Відповідальний депозитор – уповноважений представник, який здійснює технічне розміщення твору в Репозитарії.

1.3.18. Адміністратор репозитарію – уповноважений працівник Інституту, відповідальний за технічне функціонування системи та управління доступом.

1.3.19. Модератор колекції – уповноважений представник структурного підрозділу Інституту, відповідальний за наповнення, актуальність і якість контенту у відповідних тематичних колекціях.

1.4. Діяльність Репозитарію ґрунтується на засадах Конституції України, Цивільного кодексу України, законів України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту», «Про авторське право і суміжні права», «Про інформацію», «Про наукову і науково-технічну інформацію», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про інноваційну діяльність», «Про бібліотеки і бібліотечну справу», «Про електронні документи та електронний документообіг», а також на положеннях міжнародних ініціатив про Відкритий доступ (Будапештська, Берлінська декларації). Репозитарій враховує вимоги постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Національний репозитарій академічних текстів» від 19 липня 2017 р. № 541, постанов Кабінету Міністрів України, наказів Міністерства освіти і науки України, цього Положення та інших нормативних актів, які регулюють розвиток наукової, освітньої та інноваційної діяльності.

1.5. Репозитарій функціонує як інструмент прозорості наукового пошуку в галузі боротьби зі злочинністю, забезпечуючи:

- підвищення індексів цитованості дослідників Інституту;
- інтеграцію наукових здобутків у світовий правовий дискурс;
- надійне збереження інтелектуальної власності установи.

1.6. Репозитарій eSRISC є невід'ємним складником інформаційно-аналітичної системи Інституту та офіційним джерелом даних для автоматизованого наповнення загальнодержавної бази NRAT.

2. Призначення, мета, завдання та функції Репозитарію

2.1. Репозитарій eSRISC є одним із ключових інструментів управління знаннями в Інституті. Основне призначення eSRISC – формування відкритого цифрового простору для акумуляції, систематизації та безстрокового зберігання інтелектуального доробку наукової спільноти Інституту, що сприяє поширенню результатів досліджень у світовому науково-інформаційному просторі, пришвидшує інтеграцію науки України в

європейський дослідницький простір та забезпечує зростання показників цитованості науковців Інституту.

2.2. Інформаційні ресурси, розміщені в eSRISC, є складовою частиною цифрового фонду Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса НАПрН України.

2.3. Мета функціонування Репозитарію:

Реалізація стратегії Відкритої науки (Open Science) шляхом представлення наукового потенціалу Інституту в міжнародних реєстрах та базах даних для підвищення індексів цитованості (Scopus, Web of Science, Google Scholar) та зростання впізнаваності та авторитету Інституту як провідної наукової установи в галузі вивчення проблем злочинності.

Гарантування довготривалого збереження повних текстів наукових праць у форматах, придатних для майбутнього використання, та запобігання втраті наукових даних.

Забезпечення оперативного та безоплатного доступу до результатів фундаментальних і прикладних досліджень у сфері вивчення проблем злочинності.

Збір та депонування електронних копій наукових праць (дисертацій, монографій, статей, аналітичних звітів) із застосуванням єдиних стандартів опису та метаданих.

Підтримка міжнародного протоколу обміну даними (зокрема OAI-PMH) для автоматизованої передачі даних до Національного репозитарію академічних текстів (NRAT), а також індексування в системах BASE, OpenAIRE та Google Scholar.

Забезпечення кожному об'єкту зберігання постійної адреси та сприяння присвоєнню міжнародних ідентифікаторів (DOI та ін.).

Створення прозорої системи моніторингу та обліку публікаційної активності наукових підрозділів та окремих співробітників Інституту.

Задоволення потреб науковців та практичних працівників правоохоронної сфери в актуальній науковій інформації.

Трансформація традиційних ресурсів Інституту зберігання інформації в сучасну електронну форму з розширеним спектром бібліографічних послуг.

2.3. Завданнями Репозитарію є:

- Агрегація наукового контенту: систематичний збір, депонування та впорядкування цифрових копій наукових праць (монографій, статей, тез доповідей, дисертацій, авторефератів тощо).
- Забезпечення безперешкодного доступності: створення умов для оперативного пошуку та відкритого доступу до повних текстів робіт без географічних, юридичних чи фінансових обмежень згідно з принципами Відкритої науки.
- Технологічна інтеграція та індексування: підтримка міжнародних протоколів обміну даними (зокрема OAI-PMH), що забезпечує автоматизовану передачу метаданих та індексування матеріалів у світових наукометричних реєстрах і базах даних (Google Scholar, BASE, OpenAIRE та ін.).
- Інформаційно-аналітична підтримка: задоволення запитів науковців, практичних працівників правоохоронної сфери, здобувачів вищої освіти та правової спільноти в актуальній та верифікованій науковій інформації.
- Цифрова трансформація бібліотечного фонду: модернізація традиційних бібліотечних ресурсів Інституту шляхом їх переведення в електронну форму та впровадження розширеного спектра сучасних бібліографічних послуг.

2.4. Функції Репозитарію:

- Науково-дослідна: сприяння обміну результатами наукових досліджень шляхом оперативного їх поширення, що стимулює проведення нових досліджень у галузі боротьби зі злочинністю.

- Архіваційна (фондоутворювальна): забезпечення інтелектуальної спадкоємності через формування цілісного, структурованого цифрового архіву установи.
- Довідково-інформаційна: надання відкритого доступу до наукової літератури за авторами, тематичними розділами (колекціями), ключовими словами та метаданими для працівників судових та правоохоронних органів, правозахисних організацій та ін.
- Комунікаційна: популяризація фахових видань Інституту та створення майданчика для професійної дискусії між теоретиками та практиками.
- Освітня: інформаційне забезпечення підготовки кадрів вищої кваліфікації (аспірантів і докторантів) та підвищення кваліфікації правників.

3. Управління Репозитарієм

3.1. Загальне керівництво та стратегічне управління Репозитарієм eSRISC здійснює директор Інституту. Для розв'язання ключових завдань функціонування Репозитарію створюється Координаційна рада з роботи над електронним архівом eSRISC Інституту. До її складу входять представники адміністрації, вчений секретар, завідувачі та наукові співробітники відділів, а також фахівці з інформаційних технологій.

3.2. Координація та модерація:

3.2.1. Координаційна рада з роботи над електронним архівом eSRISC Інституту є головним органом, що забезпечує методичну підтримку процесу формування Репозитарію. Вона здійснює контроль за відповідністю метаданих депонованих робіт міжнародним стандартам та проводить консультування авторів щодо підготовки матеріалів.

- Модератор (призначений наказом співробітник наукового відділу) здійснює оперативний контроль за якістю завантажених файлів, правильністю опису документів та їх належністю до відповідних тематичних колекцій.

3.3. Технічне та програмне забезпечення:

- Технічний супровід, адміністрування серверної частини та забезпечення безперебійної роботи програмної платформи (на базі DSpace) покладається на залученого фахівця з інформаційних технологій (системного адміністратора).

- Залучений фахівець з інформаційних технологій несе відповідальність за цілісність даних, регулярне резервне копіювання бази даних та захист електронних ресурсів від несанкціонованого доступу.

3.4. Повноваження щодо контенту та вирішення суперечливих питань:

- Рішення про включення до Репозитарію матеріалів, що передбачених стандартним переліком, або про вилучення документів за обґрунтованою вимогою правовласників чи адміністрації приймається директором Інституту або Вченою радою Інституту.

- Координаційна рада має право відхилити запит на розміщення матеріалу, якщо він не відповідає профілю діяльності Інституту, вимогам до якості електронного файлу або порушує норми законодавства (зокрема про авторське право чи академічну доброчесність)..

3.5. Взаємодія з науковими підрозділами:

- Наукові відділи зобов'язані забезпечувати своєчасне надання електронних копій результатів науково-дослідних робіт (монографій, статей, звітів тощо), виконаних у межах планової тематики Інституту, для їх депонування в eSRISC.

- Керівники структурних підрозділів несуть відповідальність за повноту та достовірність переданого до Репозитарію наукового доробку співробітників відділу.

4. Склад та структура Репозитарію

4.1. Формування колекцій Репозитарію eSRISC здійснюється за тематичним та видовим принципами, що відображають структуру та основні напрями наукової діяльності Інституту.

4.2. Базова структура колекцій:

1. Кваліфікаційні наукові праці:

Дисертації на здобуття ступеня доктора юридичних наук.

Дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

Дисертації на здобуття ступеня кандидата юридичних наук.

Автореферати дисертацій.

2. Наукові видання та публікації:

Збірник наукових праць «Питання боротьби зі злочинністю»

Статті у зарубіжних виданнях, що індексуються в міжнародних наукометричних базах «Scopus» та «Web of Science».

Статті у фахових виданнях України.

Статті в інших зарубіжних виданнях.

Наукові рецензії

3. Монографії:

Одноосібні монографії.

Колективні монографії.

4. Науково-практичні та навчальні видання:

Науково-практичні коментарі

Науково-практичні посібники

Підручники та навчальні посібники.

5. Збірники нормопроектних робіт та науково-аналітичних матеріалів, науково-аналітичні документи:

Збірники нормопроектних робіт та науково-аналітичних матеріалів

Науково-аналітичні документи

6. Матеріали наукових заходів:

Збірники матеріалів наукових заходів

7. Біографічні, бібліографічні та довідкові джерела, звіти:

Біографічні та бібліографічні видання

Довідкові джерела, статистичні видання

Звіти

Каталоги

Збірники нормативних актів

Історичні та ювілейні видання про інститут.

8. Інше:

Вибрані праці.

4.3. Репозитарій підтримує депонування різних версій праць відповідно до міжнародної практики самоархівування:

Надіслана версія (Submitted version): первинний рукопис до початку процесу рецензування (препринт).

Прийнята версія (Author's Accepted Manuscript – AAM): рукопис, що пройшов наукове рецензування, був виправлений автором та офіційно прийнятий до публікації, але ще не має фінального видавничого оформлення верстки (постпринт).

Опублікована версія (Published version / Version of Record – VoR): фінальний макет наукової праці у видавничому оформленні з відповідною пагінацією та реквізитами (PDF).

4.4. Репозитарій підтримує депонування різні типів електронних ресурсів.

Основним форматом для текстових даних є PDF (рекомендовано стандарт PDF/A для довготривалого зберігання). Також допускається депонування матеріалів у форматах DOCX, RTF за умови їх подальшої конвертації модератором у формат PDF.

4.5. Репозитарій не встановлює обмежень щодо дати публікації робіт (допускається ретроспективне наповнення фонду). Праці можуть бути

депоновані будь-якою мовою за умови обов'язкової наявності метаданих (назва, анотація, ключові слова) українською та англійською мовами.

4.6. Режими доступу:

- Відкритий доступ (Open Access): основний режим, що передбачає миттєвий і безперешкодний доступ до повних текстів.
- Обмежений доступ (Embargo): тимчасове обмеження доступу до повного тексту (на вимогу видавця або автора), після завершення якого робота автоматично переходить у відкритий доступ.

5. Принципи створення та функціонування Репозитарію

5.1. Репозитарій eSRISC є веб-орієнтованою, кумулятивною та постійною базою даних цифрових копій документів. Він функціонує як динамічне сховище, що постійно поповнюється та забезпечує цілісність контенту протягом необмеженого часу.

5.1.1. Діяльність Репозитарію eSRISC ґрунтується на таких принципах:

- законність
- відповідність усім вимогам законодавства України;
- академічна доброчесність
- недопущення плагіату, самоплагіату, фальсифікацій та інших порушень;
- довготривале збереження
- забезпечення надійного архівування матеріалів;
- захист інформації
- дотримання вимог законодавства щодо захисту персональних даних, службової та конфіденційної інформації; - цілісність та достовірність
- збереження автентичності матеріалів;
- структурованість
- чіткий розподіл за колекціями.

5.2. Програмне забезпечення та інтеграція:

- Репозитарій побудований на базі програмного забезпечення відкритого коду DSpace (LYRASIS), що є світовим стандартом для інституційних архівів.

- Платформа підтримує протокол обміну метаданими OAI-PMH (Open Archives Initiative Protocol for Metadata Harvesting), що дозволяє інтегрувати eSRISC у міжнародні агрегатори наукової інформації: OpenDOAR, ROAR, Google Scholar, BASE (Bielefeld Academic Search Engine) та OpenAIRE.

5.3. Методи наповнення (депонування):

- Опосередковане депонування: Передача електронної копії роботи та необхідних метаданих уповноваженому працівнику або модератору для подальшого розміщення.

5.4. Кожен об'єкт у Репозитарії супроводжується обов'язковим набором метаданих за стандартом Dublin Core, що включає:

- Назву роботи, ПІБ автора (авторів).
- Анотацію та ключові слова українською та англійською мовами (інші мови – за бажанням автора).
- Офіційний ідентифікатор (DOI), якщо робота була опублікована раніше.
- Відомості про джерело (назва журналу, рік, випуск).

5.5. Репозитарій підтримує збереження будь-яких файлових форматів, проте для забезпечення довготривалого зчитування та архівування рекомендуються наступні:

Тип матеріалу	Рекомендований формат	Розширення
Текстові документи	PDF/A (міжнародний стандарт для архівування), PDF	.pdf
Редаговані тексти	Microsoft Word, OpenDocument	.docx, .odt

Тип матеріалу	Рекомендований формат	Розширення
Презентації	Microsoft PowerPoint, PDF	.pptx, .pdf
Електронні таблиці	Microsoft Excel, CSV	.xlsx, .csv
Зображення	JPEG, PNG, TIFF	.jpg, .png, .tiff
Аудіоматеріали	MP3, WAV	.mp3, .wav
Відеоматеріали	MP4 (кодек H.264/H.265)	.mp4, .mpeg

5.6. Контроль якості та академічна доброчесність:

- Усі матеріали, що надходять до Репозитарію, проходять обов'язкову премодерацію на відповідність технічним вимогам, профілю Інституту та стандартам наукової етики.
- Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат та дотримання авторських прав несуть автори депонованих робіт.
- У разі виявлення фактів порушення академічної доброчесності (плагіату, фальсифікації) або невідповідності наукового рівня роботи стандартам Інституту, Вчена рада або адміністрація Інституту мають право ухвалити рішення про відмову в розміщенні або вилучення вже депонованого документа.

5.7. Кожен об'єкт зберігання проходить такі послідовні етапи первинної перевірки на відповідність вимогам Положення;

- Технічна верифікація: первинна перевірка файлу на відповідність вимогам Положення (формат, якість сканування, цілісність).
- Етичний контроль: перевірка на відсутність порушень авторського права та дотримання норм академічної доброчесності.
- Метадані: присвоєння та валідація описових метаданих (УДК, DOI, ключові слова, анотації).

- Архівування: розміщення у відповідній колекції та відкриття доступу згідно з визначеним рівнем (відкритий або ембарго).

- 5.8. Остаточне рішення про розміщення академічних текстів у складних або спірних випадках приймається Координаційною радою.

5.9. Політика вилучення (Withdrawal Policy):

- Повний текст документа може бути вилучений з відкритого доступу або переведений у режим обмеженого доступу (збереження лише метаданих) на обґрунтовану вимогу автора, за рішенням суду або адміністрації Інституту у разі виявлення правових перешкод для його поширення.

При вилученні об'єкта адміністратор зРепозитарію забезпечує збереження інформації про факт депонування в історії системи для запобігання появі неробочих посилань (broken links) у науково-інформаційному просторі.

5.10. Доступ до інтерфейсу Репозитарію та його пошукових сервісів надається в режимі 24/7, за винятком періодів проведення регламентних технічних робіт або оновлення програмного забезпечення.

6. Авторське право та ліцензування (Авторський договір)

6.1. Розміщення матеріалів у Репозитарії eSRISC ґрунтується на засадах добровільності та неухильного дотримання законодавства про інтелектуальну власність. Особисті немайнові права автора (право на визнання авторства, право на ім'я, право на недоторканність твору) є невідчужуваними та зберігаються за автором незалежно від способу та місця оприлюднення праці.

6.2. Твір не підлягає депонуванню у Репозитарії, якщо він:

- містить відомості, що становлять державну таємницю або інформацію з обмеженим доступом згідно із законодавством;

- порушує права третіх осіб на таємницю особистого та сімейного життя;
- містить заклики до насильства, розпалювання ворожнечі або інші матеріали, заборонені законодавством України;
- порушує норми академічної доброчесності (зокрема містить ознаки плагіату, фабрикації чи фальсифікації).

6.3. Невиключна ліцензія: Шляхом підписання Авторського договору (у письмовій формі) або прийняття умов електронної ліцензії (click-wrap license) під час самоархівування, автор передає Інституту на безоплатній основі невиключне право на використання твору такими способами:

- включення твору до бази даних Репозитарію та його цифрову обробку (конвертацію у формати для тривалого зберігання);
- відтворення твору в електронній формі для забезпечення його функціонування у складі eSRISC;
- зберігання твору на серверах Інституту та створення архівних копій для забезпечення цілісності даних;
- надання доступу до твору користувачам мережі Інтернет на умовах Відкритого доступу;
- використання твору в некомерційних цілях (наукових, освітніх, інформаційних та ін.) без мети отримання прибутку.

6.4. Гарантії автора: Розміщуючи роботу в eSRISC, автор підтверджує, що:

- він є законним правовласником цього твору (або має дозвіл від усіх співавторів/видавців);
- робота не порушує авторських, суміжних чи інших прав інтелектуальної власності третіх осіб;
- майнові права на твір не були повністю відчужені на користь третіх осіб на умовах, що виключають можливість депонування у відкритих репозитаріях.

6.5. Використання ліцензій Creative Commons: Інститут підтримує розвиток Відкритої науки та рекомендує авторам використовувати міжнародні публічні ліцензії Creative Commons (зокрема CC BY – «Із зазначенням авторства»). Це дозволяє автору чітко визначити межі дозволеного використання твору іншими особами, зберігаючи за собою авторство та сприяючи легальному поширенню та цитуванню.

6.6. Автор, який здійснив депонування, несе персональну відповідальність за зміст твору та його правовий статус. У разі виникнення претензій або позовів з боку третіх осіб щодо порушення прав інтелектуальної власності, автор зобов'язується врегулювати їх самостійно та відшкодувати Інституту збитки, спричинені такими претензіями.

6.7. Якщо твір створено у співавторстві, депонування здійснюється за згодою всіх співавторів. Автор, який завантажує роботу, гарантує, що він діє від імені всього авторського колективу.

6.8. Збереження прав та припинення договору:

- Автор зберігає за собою право використовувати твір самостійно або передавати права на нього третім особам (видавництвам, базам даних).
- Авторський договір може бути розірваний, а робота вилучена з Відкритого доступу на вимогу автора у разі зміни правового статусу майнових прав (наприклад, перехід виключних прав до комерційного видавця, що забороняє Open Access). У такому випадку адміністрація за поданням автора вилучає повний текст, зберігаючи метадані (опис) роботи з приміткою про причину вилучення.

7. Прикінцеві положення

7.1. Це Положення затверджується Вченою радою Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса НАПрН України та вводиться в дію наказом директора Інституту.

7.2. Усі зміни та доповнення до цього Положення розглядаються Вченою радою Інституту за поданням Координаційної ради або адміністрації та затверджуються відповідними наказами директора.

7.3. У разі прийняття змін до законодавства України, що регулюють питання інтелектуальної власності, наукової діяльності або функціонування національних репозитаріїв, це Положення діє в частині, що не суперечить чинним нормативно-правовим актам, до моменту внесення відповідних змін у текст документа.

7.4. Це Положення є безстроковим. У разі затвердження Положення у новій редакції, попередня редакція втрачає чинність з моменту введення в дію нової версії згідно з відповідним наказом директора.